

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

THE UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND HUMAN SCIENCES IN WARSAW
(WARSAW, POLAND)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

IX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

15 листопада 2024 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

THE UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND HUMAN SCIENCES IN WARSAW
(WARSAW, POLAND)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

IX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

15 листопада 2024 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2024

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: IX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (15 листопада 2024 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2024. 126 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 9th International Scientific and Practical Internet Conference (November 15, 2024). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2024. 126 p.

У збірнику матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, доктор філософії (PhD), доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(*протокол № 11 від 31.10.2024 р.*)

©Автори публікацій, 2024

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2024

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	ДИНАМІКА УКРАЇНСЬКОГО ФЕМІНІННОГО ЛЕКСИКОНУ: У ПОШУКАХ «СВОГО» ТА «ЧУЖОГО»	6
KAPRANOV Ya.	CRITICAL DETERMINANTS OF PUBLIC PREJUDICE TOWARDS INTEGRATING EU LANGUAGE POLICIES INTO POLISH EDUCATION THROUGH DIGITAL TRANSFORMATIONS	9
IWANOWSKA B.	UNDERSTANDING PUBLIC RESISTANCE TO EU POLITICAL STRATEGIES: THE ROLE OF DIGITAL SCIENCE IN POLISH EDUCATION AND RESEARCH	12
STADNICZEŃKO D.	BREAKING BARRIERS: ADDRESSING PUBLIC SKEPTICISM ABOUT EU LEGAL STANDARDS IN POLISH RESEARCH AND EDUCATION THROUGH DIGITAL TOOLS	15
WIERZCHOWSKI T.	PUBLIC PERCEPTIONS OF EU HISTORICAL NARRATIVES IN POLISH EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES OF DIGITAL INTEGRATION	19
СІРАНЧУК Н.М.	МЕТОДИЧНІ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В АСПЕКТІ ЛЕКСИЧНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ	23
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ВИВЧЕННЯ ДІАЛЕКТИЗМІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	26
IVANCHENKO M., ТОКАІ V.	LEXICAL-SEMANTIC GROUP <i>ENTICE</i> IN ENGLISH	29
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ВПЛИВ ТЕОРІЇ ЖАКА ДЕРРІДА НА ТЕОРІЮ І ПРАКТИКУ ПЕРЕКЛАДУ	31
ПАВЛОВА О.І.	ТЕРМІНОЛОГІЧНА НОМІНАЦІЯ: ЇЇ СПЕЦИФІКА, ОБ'ЄКТИ, СПОСОБИ І ЗАСОБИ	34
ПІЦКОВА А.Ю.	ВИВЧЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ НАГОЛОСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	36
СОКОЛ Н.В.	ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОРИСТУВАТИСЯ ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИМ АПАРАТОМ ДИТЯЧИХ КНИЖОК	39

*IX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ТКАЧУК М.Р.	ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ОПОРОЮ НА ТВОРИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ	42
ШОСТАК А.В.	СЕМАНТИКА ЗАЙМЕННИКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	45

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

АЛАДЬКО Д.О.	МЕТОНІМІЯ ЯК МЕХАНІЗМ СЕМАНТИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ	48
БЛОГРУД Г.А.	ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ АНТИЧНОСТІ В ЛАТИНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ: КОГНІТИВНІ ТА КУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ	50
ЦУПРУН Т.В.	ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ	54
ДЕМЕНЧУК D.	КОНЦЕРТ <i>PRACA KOBIEŃ W UJĘCIU</i> <i>SOCJOLINGWISTYCZNYM</i>	56
МИСЬКО Д.Г.	КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОСТОРОВОГО КОДУ КУЛЬТУРИ В АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ	60
ПАВЛІВ А.А.	АНТРОПОМОРФНИЙ КОД КУЛЬТУРИ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ	63

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

БОЛОТНЮК Н.А.	ЗІСТАВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ ЧАСТИНОЮ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	66
ГРИЦУК О.А.	ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	69

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ЛЕМІШ Н.Є.	ФІКСАЦІЯ ПРИЧИНОВОГО ЗНАЧЕННЯ У СПОЛУЧНИКІВ У ГРАМАТИЧНИХ СЛОВНИКАХ	72
СОВТИС Н.М., ЛУЖЕНЕЦЬКА К.Д.	АНГЛІЦИЗМИ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ	75
ОРЕЛ І.І.	ТИПИ ПРЕСУПОЗИЦІЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО СЕМІОЗИСУ	78
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОТВІРНО-ДЕРИВАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОРФЕМ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

ДЕЙКУН О.І.	СЕМАНТИЧНІ ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИН ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	84
СИВОРИГ Н.В.	ПРИСЛІВ'Я І ПРИКАЗКИ З КОМПОНЕНТОМ- ОРНІТОНІМОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ ЯК ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	86

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

КУЧМА Т.В.	ВИКОРИСТАННЯ ЛАПОК У ТВОРАХ О. ПРОЙСЛЕРА	90
ЧЕБЕРЯК А.М., ГОРБАНЬ П.С.	СЛЕНГОВІ ОДИНИЦІ У РОМАНІ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА «THE SATCHER IN THE RYE»	93
ШЕЛЕПАЛО К.С.	ЛЕКСИЧНІ ЕКСПРЕСИВИ В РОМАНІ ДЖЕКА КЕРУАКА «НА ДОРОЗІ»	96

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

ДЕМЕНЧУК О. МІЗІН К.І.	STYLISTIC ASPECTS OF TRANSLATION УТОЧНЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ВІДПОВІДНИКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРАЛЕЛЬНОГО КОРПУСУ PARAROOK	99 103
СОВТИС Н.М., АДАХ Н.А.	ТРАНСКОДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У НЕХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	106
КОНСТАНТИНОВА О.В. КУЧЕРЕНКО М.В.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ РИС ЛЮДИНИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	109 112
КАБАНОВА С.В.	ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ У ПЕРЕКЛАДАХ АКТИВ ПРАВА ЄС	115
МАЦЮК О.В.	ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КУЛІНАРНИМ КОМПОНЕНТОМ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНИХ НІМЕЦЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ)	118
TASAZH V.	TRANSLATION OF SLANG IN CINEMATIC DISCOURSE	121
ГУРИК Н.М.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ІДИОМ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ	124

- визначення головного у відповіді-читанні на поставлене запитання до тексту за допомогою акцентного виділення;
- виділення за допомогою логічного наголосу слів, словосполучень і речень, що розкривають основний зміст тексту;
- виявлення за допомогою логічного наголосу головної думки твору.

Процес вивчення наголосу української мови спрямований на озброєння знань, удосконалення мовних умінь і навичок суб'єктів навчального процесу задля розвитку культури мовлення, нормативного наголошування слів, усвідомлення розмаїття літературної мови. Успішне формування та вдосконалення мовленнєвих умінь можливе за умови систематичної й цілеспрямованої роботи над формуванням особистості, яка володіє значним обсягом знань, розвиненим звуковим, граматичним ладом, здатністю вибирати мовний засіб, що відповідає меті, умовам і змісту спілкування, надавати висловлюванню відповідного стилістичного забарвлення, усвідомлено добирати образні засоби, уникати помилок в усному й писемному мовленні.

Список використаних джерел:

- Вашуленко, М. С. (2018). Українська мова і мовлення в початковій школі: метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Основа».
- Левун, Н. В. (2014). Шляхи засвоєння акцентуаційних норм української мови. In: *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. № 15. 110-117.
- Літвін, К. (2016). Місце і роль логічного наголосу в роботі над удосконаленням навички виразного читання в початковій школі. In: *Філологія й лінгводидактика в науковому дискурсі XXI століття: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Старобільськ*. 74-77.

УДК 37.016:003-028.31:82-93

Сокол Н.В., магістрантка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

**ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
КОРИСТУВАТИСЯ ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИМ
АПАРАТОМ ДИТЯЧИХ КНИЖОК**

У сучасній науково-педагогічній літературі дитяче читання, як підкреслює В. Мартиненко (Мартиненко, 2018, с. 91), розглядають як цілеспрямований процес прилучення дітей до найкращих зразків художньої, науково-художньої літератури, виховання любові до

книжки, формування повноцінної навички читання, умінь поглиблено розуміти прочитане, здатність дитини вибирати з текстів потрібну інформацію, застосовувати її у навчально-пізнавальній діяльності та практичному досвіді.

Важлива роль у становленні й розвитку читацької діяльності молодших школярів належить школі, сім'ї, дитячим бібліотекам. Значною мірою ставлення до книжки, до читання дитина переймає у своїх батьків. Отже, особистий приклад батьків має тут неабияке значення.

Зазначимо, що в останні роки батьки почали приділяти більше уваги читанню дітей як одному із способів проведення цікавого дозвілля, активніше відвідувати дитячі бібліотеки разом з дітьми, цікавитися новою дитячою літературою. Сімейне читання за своєю суттю відрізняється від інших моделей читання, оскільки передбачає насамперед читання вголос, спільну читацьку діяльність батьків і дітей, усну взаємодію, створення особливого комфортного мікроклімату для дитини і реалізує всі найважливіші функції читання: мотиваційну, пізнавальну, виховну, розвивальну, комунікативну.

Змістова лінія «Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою» передбачає формування і розвиток в учнів прийомів розрізнення дитячих книжок за жанрово-тематичними ознаками, типом видання (книжка-твір, книжка-збірка, довідник, словник і т. ін.); прогнозування орієнтовного змісту книжки (твору) з опорою на її ілюстративний та довідково-інформаційний апарат; прийомів самостійного вибору книжок з використанням інформаційних ресурсів дитячої бібліотеки; умінь зв'язно висловлювати власні емоційно-оцінні враження щодо змісту прочитаного, складати короткий відгук на прочитану книжку та ін.

У Типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О. Савченко, визначено Очікувані результати навчання здобувачів освіти самостійно користується довідково-інформаційним апаратом дитячих книжок, видами бібліотечно-бібліографічної допомоги під час прогнозування орієнтовного змісту книжки, її вибору відповідно до мети та теми читання.

До довідково-допоміжного апарату книги, як зазначають науковці (Чекіна, Антонова, 2017, с. 142), належить анотація, передмова, післямова, зміст, колонтитули, розділ (глава).

Анотація – коротка характеристика (опис) змісту книжки. Вона зазвичай розміщується на звороті титульного аркуша або в кінці книжки.

Анотації допомагають читачеві вибрати потрібну книжку. Окрім стислої розповіді про зміст твору (творів), вони містять також відомості про автора, про інші його книжки, про те, для кого призначена книжка, а також елементи оцінних суджень про неї.

Анотації на книжки бувають різними. Зазвичай вони не схожі одна на одну, проте всі анотації мають спільну мету: у стислій формі розповісти читачеві про книжку й зацікавити її змістом. Наприклад, анотація на книгу Г. Вдовиченко «Мишкові миші» (Вдовиченко, 2017).

Одразу дві захопливі книжки відомої письменниці Галини Вдовиченко про пригоди мишачого рок-гурту – «Мишкові Миші» та «Зірковий час Мишкових Мишей» - виходять під однією обкладинкою.

Що може об'єднати звичайну сіру мишу, комп'ютерну мишку, лабораторну, щура, лялькову, польову, кажана та хлопчика Мишка? Музика.

Кожен в особливому рок-гурті робить свою улюблену справу. Михайлик, сіра миша Мишкова, комп'ютерна мишка Джойстик, лабораторна миша Баська, смітниковий щур Гібсон, гламурна Глаша, кажан Лилик та Олько Камуфляж.

А згодом і дівчинка Зірка. Та на шляху до злагоди та гармонії так багато перешкод...

Передмова – частина книги, у якій автор, видавництво чи редактор повідомляють читача про те, на що слід звертати увагу, читаючи це видання.

Післямова – заключне повідомлення автора або видавця, що стоїть у кінці твору, книги (скільки сторінок у книзі, номер тома, рік видання та ін.).

Зміст – перелік назв розділів, творів та інших складових частини книги. Зміст дає загальне уявлення про видання; може завершувати або відкривати книгу. За допомогою змісту легко знайти потрібний розділ чи твір.

Колонтитул – заголовкові дані (назва твору, частини, глави тощо). Розміщується над текстом або під ним.

Розділ (глава) – частина книги, присвячена одній темі.

У 3–4 класах самостійна читацька діяльність має свої особливості. Одним із пріоритетних завдань у цей період є формування й розвиток у школярів продуктивних способів

самостійного опрацювання змісту різних типів і видів дитячих книжок, у т.ч. значних за обсягом, довідкової літератури, дитячої періодики, а також умінь здійснювати пошук, добір, систематизацію, узагальнення навчально-пізнавальної інформації, користуючись засобами бібліотечно-бібліографічної допомоги, довідково-інформаційним апаратом книжки, а також Інтернет-ресурсами дитячої бібліотеки.

Список використаних джерел:

- Вдовиченко, Г. (2017). Мишкові Миші. Львів : Видавництво Старого Лева.
Мартиненко, В. (2018). Навчально-методичне забезпечення уроків роботи з дитячою книжкою в 1 класі. In: *Початкова освіта*. Київ: УОВЦ «Оріон», 91-96.
Чекіна, О. Ю., & Антонова, О. П. (2017). Інтерактивний комплексний довідник молодшого школяра. Харків : Видавництво «Ранок».

УДК 811.161.2:373.3

Ткачук М.Р., магістрантка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ОПОРОЮ НА ТВОРИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

За лінгвістичним підходом, сутність мовленнєвої діяльності полягає в єдності психологічної організації, мовної системи і мовного матеріалу, які охоплюють окремі акти говоріння й розуміння в сукупності. Цей підхід дозволив виділити такі види мовленнєвої діяльності:

– говоріння, яке належить до продуктивних видів мовлення та забезпечує усне спілкування мовою в діалогічній (паралельно з аудіюванням) і в монологічній формах. Воно спрямоване до однієї особи або до необмеженої кількості осіб;

– слухання (аудіювання) – такий вид мовленнєвої діяльності, що передбачає одночасне сприйняття усного мовлення й аналіз його (сміслової обробка інформації), концентрацію уваги на тексті;

– читання – один з важливих видів мовленнєвої діяльності особистості, який тісно пов'язаний як з вимовою, так і з розумінням мови. Це здатність сприймати, розуміти інформацію, яка записана тим або іншим способом, або відтворена технічними пристроями;

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ
ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

Збірник матеріалів
IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
15 листопада 2024 року, м. Рівне

THE PROBLEMS
OF LINGUISTIC SEMANTICS

The Collection of Conference Proceedings
The 9th International Scientific and Practical Internet Conference
November 15, 2024, Rivne

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Авт. арк. 6,6. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12,
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: «ПараГраф+»,
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8,
тел.: (0362) 26-49-27